

Onderwerp: Notitie van M50
Datum: 13 Januari 2025

Geachte minister Van Weel,

In het overleg tussen u en een aantal burgemeesters vanuit het netwerk van de M50 gemeenten is aan u toegezegd een notitie aan te leveren. De informatie voor deze notitie is opgehaald door bij onze leden input te vragen op een drietal onderwerpen namelijk:

1. Informatiedeling vanuit de politie
2. Ervaringen met bestuursrechtelijke maatregelen
3. Best en worst case practices van bestuursrechtelijke maatregelen.

Wij hebben input ontvangen vanuit 29 gemeenten verdeeld over 9 van de 10 regionale eenheden (zie bijlage).

De punten waar de diverse gemeenten tegenaanlopen zijn niet gebonden aan een politieregio. Er zijn ook binnen politieregio's verschillen. Wel zien wij veel overeenkomsten tussen de gemeenten. Wij gaan op de drie bovengenoemde punten in.

1. Informatiedeling met de politie

Veel gemeenten, en dan met name de burgemeesters, geven aan positieve ervaringen te hebben met de contacten die lopen tussen de politie en teamchef van de betreffende politiebasisteams. Daarnaast wordt aangegeven dat ook de ambtenaren – veelal de adviseurs openbare orde en veiligheid, de regisseurs aanpak ondermijning en/of de adviseurs crisisbeheersing - vaak informele contacten hebben met en binnen de politie organisatie.

Een deel van de gemeenten ontvangt proactief informatie vanuit de politie en een ander deel alleen op verzoek.

De manier waarop gemeenten de informatie ontvangen vanuit de politie wordt op verschillende manieren ingevuld. Er zijn gemeenten die via een dashboard dagelijkse criminaliteitscijfers kunnen zien. Ook zijn er gemeenten die wekelijks of maandelijks een bestuurlijke rapportage ontvangen. Andere gemeenten geven aan dit in het verleden wel ontvangen te hebben maar dat de politie dat inmiddels niet meer doet vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In veel van de gevallen ging het voorheen niet om te herleiden informatie maar werd alleen het soort incident genoemd en de wijk of straat. Daarnaast zijn er gemeenten die aangeven vroeger wel bepaalde informatie te hebben gekregen over Outlaw Motor Gangs (OMG) maar dit inmiddels niet meer krijgen.

Meerdere gemeenten geven aan dat wanneer een casuïstiek complexer wordt dit ook de informatiedeling bemoeilijkt. Zodra het Openbaar Ministerie (OM) betrokken is merken gemeenten dat informatie achterblijft en dat leidt regelmatig tot frustratie bij burgemeesters. Het komt vaker voor dat gemeenten de informatie over incidenten met inwoners of instappen in bijv. cafés of bedrijven vanuit de media moeten vernemen. Dit maakt het voor burgemeesters lastiger aangezien dit vaak wel zaken zijn die maatschappelijk en zeker lokaal gevoelig kunnen liggen. Hierbij speelt ook het delen van online-informatie een rol. Zo is er een gemeente die graag meer informatie zou ontvangen over voetbalsupporters. En er is ook een gemeente die aangeeft benaderd te zijn door een bedrijf die online analyses verricht dat er via telegram een demonstratie was aangekondigd. Uiteraard een

goede verkooptechniek van deze partij maar hiervoor zouden gemeenten geen dure bureaus moeten hoeven inschakelen.

Het is van belang dat burgemeesters niet meer overvallen worden door informatie vanuit de media indien er wat speelt binnen één van die gemeenten. Eén van de gemeenten gaf aan dat er een scootermeeting was van 75 personen. De politie is ter plaatse geweest en heeft iedereen op last van de burgemeester weggestuurd. De burgemeester is echter niet op de hoogte gebracht en moest dit vernemen via een filmpje op Dumpert. Dit is een voorbeeld van een situatie die onrust binnen de gemeente kan veroorzaken. Daarbij wordt aangetekend dat het de burgemeester is die direct door inwoners wordt aangesproken over dit soort voorvallen, juist omdat in de middelgrote gemeenten er eigenlijk geen afstand bestaat tussen bestuurder en inwoner.

Wat daarnaast opvalt is dat er grote verschillen zijn in de samenwerking tussen politie en gemeenten. De ene gemeente bepaalt de prioriteiten met regelmaat met de politie samen en bekijkt welke zaken aandacht nodig hebben. Andere gemeenten geven aan weinig inzicht te hebben in de capaciteit en inzet van de politie. Op hoofdlijnen wordt de landelijk discussie over politiecapaciteit etc. via het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) wel gedeeld vanuit de regioburgemeesters maar die hoofdlijnen gaan wel erg over hoofdlijnen.

Over het algemeen blijkt dat er vooral behoefte is bij burgemeesters aan het actiever delen van informatie vanuit de politie en andere ketenpartners wanneer het gaat om de volgende punten:

1. Incidenten met een grote maatschappelijke impact (hierbij worden ook zedenzaken genoemd en de vraag of dit misschien onder embargo/vertrouwelijk gedeeld kan worden met de burgemeester).
2. Incidenten die mogelijk politiek gevoelig kunnen zijn (al kan het voor de politie om een klein incident gaan dan kan het bijvoorbeeld door locatie of betrokkenen wel om een politiek gevoelig onderwerp gaan).
3. Instappen of acties vanuit bijv. de landelijke opererende eenheden van de politie, FIOD of andere partners wanneer dit plaatsvindt binnen de gemeente (Vaak komt dit in de pers en horen burgemeesters het dan pas, ook de basisteams van de politie zelf worden er soms letterlijk door overvallen).

Daarnaast zouden gemeenten graag meer inzicht willen in cijfers en bijbehorende trend. Ook geeft een meerderheid van de gemeenten aan behoefte te hebben aan regelmatige en tijdige bestuurlijke rapportages.

Als laatste punt wordt nog meegegeven dat het nu voor gemeenten door de AVG ook erg moeilijk is om gegevens te delen met een andere gemeenten. Als voorbeeld wordt genoemd dat er iemand is opgepakt in het kader van het messenverbod. Dit blijkt geen eigen inwoner te zijn maar iemand uit een andere aangrenzende gemeente. Nu wordt deze informatie niet gedeeld terwijl dit juist heel waardevol kan zijn om het niet te doen.

De gemeenten geven allemaal aan graag mee te willen denken over hoe de informatiedeling beter kan. Wat opvalt is de grote bereidheid om samen te werken aan de veiligheid. Het voeren van structurele gesprekken over de informatiebehoefte wordt hierbij als mogelijke optie aangedragen. Binnen een aantal Regionale Veiligheid Strategieën wordt hier al aan gewerkt, bij RVS Midden Nederland.

2. Ervaring met bestuursrechtelijke maatregelen

Bestuursrechtelijke maatregelen

Gemeenten hebben dringend de behoefte om bestuursrechtelijke maatregelen effectiever in te zetten. Er is behoefte aan concrete en duidelijke handelingskaders zodat een burgemeester snel weet of de bestuurlijke maatregel haalbaar is en of deze maatregel stand houdt. Deze behoefte speelt met name op de volgende aandachtsgebieden:

- **Ondermijning** (drugscriminaliteit, mensenhandel, vastgoedcriminaliteit, fraude, witwasconstructies)
Het sluiten van panden waar drugs of labs worden aangetroffen blijft een aandachtsgebied. Daarnaast zijn niet alle vormen van ondermijning even goed zichtbaar en handhaafbaar, zoals fraude en witwasconstructies. Uw eigen campagne die deze week van start is gegaan om de georganiseerde ondermijnde criminaliteit meer onder de publieke aandacht te brengen is een mooi voorbeeld wat aansluit bij lokale Integrale Veiligheid Plannen (IVP's) waar ook aandacht is voor de aanpak van Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit (GOC).

Vanaf 2025 zal de Wet Gegevensdeling Samenwerkingsverbanden (WGS) in werking treden en zullen er nieuwe regels gelden hoe ketenpartners op het gebied van aanpak tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit met elkaar informatie delen. Gemeenten hopen dat eventuele knelpunten in de werking van de beschreven werkwijze in de WGS snel in kaart worden gebracht zodat de integrale samenwerking hierin niet wordt belemmerd.

- **Woonoverlast**

Gemeenten vragen aandacht voor de steeds toenemende ernstige vormen van woonoverlast. De toepassing van het bestuursrecht ten aanzien van deze problematiek, kent lange doorlooptijden en biedt daardoor vaak geen oplossing voor de dagelijkse ervaren ernstige overlast van inwoners onderling. Steeds meer en vaker wordt er een beroep gedaan op de inzet van de burgemeester van bestuurlijke maatregelen. Het is vaak de burgemeester die op zijn/haar gezag ketenpartners aanspreekt op het treffen van maatregelen dan wel voor de integrale aanpak van de ervaren problematiek op buurtniveau wordt aangesproken. En ook hier is de beperkte ambtelijke capaciteit binnen gemeenten een knelpunt. Hierdoor merken gemeenten dat inwoners het vertrouwen in daadkracht van gemeenten verliezen. Het zou dan ook goed zijn om dit bestuurlijk proces te vereenvoudigen om sneller tot resultaat te komen.

- **Zorg en veiligheid**

Personen met onbegrepen gedrag: lang lopende casuïstiek waar veel overlast en onbegrip speelt. Waar passende zorg niet geboden kan worden vanuit de zorgpartners of waarin de persoon niet wil meewerken aan zorg. Ook wordt een gat geconstateerd in de aanpak van zorg en veiligheid. Dit ontstaat deels door verschillen in beleid dat geldt bij gemeenten en zorgpartners, maar ook door onderling te laat te schakelen. Met het oog op goede ondersteuning en zorg én te handelen in het belang van veiligheid en leefbaarheid is een tijdige en goede samenwerking tussen gemeenten en zorgpartners belangrijk.

Aandacht vraagt de groep personen met psychische problemen en verslaving. Door verslaving worden zij niet opgenomen en vanuit de verslavingszorg wordt aangegeven dat er sprake is van een psychische stoornis dat eerst aangepakt moet worden. Zo ontstaat een vicieuze cirkel die op straat belandt en waar de verstoring van de openbare orde dan de kapstok wordt voor een aanpak.

Daarnaast zouden gemeenten meer mogelijkheden willen hebben om iemand verplicht op te laten nemen wanneer er sprake is van angst en overlast in de buurt. Gemeenten zijn daarin afhankelijk van een beoordeling door een crisisdienst die ook kampen met capaciteitstekorten en daardoor niet kunnen beoordelen. Daarnaast zijn er vaak te weinig bedden waar iemand terecht kan. Gevolg is dat zo'n persoon ondertussen kan zorgen voor maatschappelijk onrust in de wijk. Als deze persoon dan ook nog vrijwillige hulp weigert, dan staat de gemeente vaak machteloos.

- Online informatiepositie gemeenten en gedigitaliseerde criminaliteit
De online informatiepositie wordt door veel gemeenten als meer dan onvoldoende ervaren. De ervaring is dat er te laat wordt opgeschaald en gemeenten te laat worden geïnformeerd. Gevolg is dat er niet tijdig op signalen van bijvoorbeeld maatschappelijk onrust gereageerd kan worden. Er is meer duidelijkheid nodig over de rollen en bevoegdheden bij de aanpak van online aangejaagde ordeverstoringen.

Integrale samenwerking gemeenten, politie en Openbaar Ministerie

In vrijwel elke regio is er, naast het effectiever inzetten van bestuursrechtelijke maatregelen, behoefte aan het versterken van de integrale samenwerking tussen gemeenten, de politie en het OM. De doorlooptijd van het aanbieden van bestuurlijke rapportages aan gemeenten van de politie wordt als veel te lang ervaren. Dit lijkt mede te komen door de capaciteit bij de politie en toetsing daarna nog door het OM. De capaciteitstekorten binnen het OM vormen een knelpunt. Gemeenten ervaren in de praktijk dat het OM steeds kritischer wordt waar zij haar capaciteit aan besteed. Hierdoor kunnen cruciale zaken soms te lang liggen of worden in zijn geheel geseponneerd. De capaciteitstekorten bij de politie en het OM beperken de mogelijkheden tot het bestuursrechtelijk doorpakken door gemeenten (signaalfunctie, onderbouwen van de noodzakelijkheid enz.).

Informatiedeling is essentieel, aangezien burgemeesters een goede informatiepositie moeten hebben om hun bevoegdheden goed uit te kunnen oefenen. De wens van gemeenten is dan ook om in relatie tot de politie elkaar in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren, samen te werken en gezamenlijk tot een aanpak te komen.

3. Best en worst case practices van bestuursrechtelijke maatregelen

Best practices

Er zijn succesvolle handhavingsacties door gemeenten in samenwerking met de politie uitgevoerd, doordat de lokale driehoek elkaar snel wist te vinden en ook frequent bij elkaar kwam. Enkele voorbeelden hiervan zijn spoedsluitingen en het tegengaan van jeugdoverlast. Daarnaast hebben enkele gemeenten projecten opgezet waarbij de samenwerking is aangegaan met partners, zoals jongerenwerk op middelbare scholen.

Worst practices

Door gebrek in de uitvoeringscapaciteit komen gemeente, politie, jongerenwerkers en maatschappelijk werk te weinig in de wijk met als gevolg dat de zichtbare aanwezigheid in de wijk afneemt, wat uiteindelijk ten koste gaat van de algehele informatiepositie, de preventie, het eventuele zorgtraject en de effectiviteit van handhaving. Het vroegtijdig oppakken van signalen om

'erger te voorkomen' is daardoor steeds lastiger geworden met soms schrijnende casuïstiek tot gevolg. Gemeenten hebben dan ook de behoefte aan uitbreiding van ambtelijke capaciteit op het gebied van openbare orde en veiligheid die breder kan worden ingezet. Juist omdat de adviseur OOV steeds meer als regisseur in de keten op moet treden.

De diverse gemeenten hebben aangegeven graag in gesprek te willen gaan en te blijven over bovenstaande onderwerpen. In overleg met het ministerie willen wij graag kijken hoe wij dit kunnen faciliteren.

Namens de M50,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by a horizontal line and a small flourish.

G.P. Isabella, Burgemeester Houten